

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului : Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " " pe 1/2 an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor : Pentru publicațiunile oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cuvinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Corespondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; eară banii de prenumerațiune și inserțiunii la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș.</p>
--	---	--

Esplicarea faptelor sântilor Apostoli,

de

Mihaïu Juica, preotul Srediștei-Mici.

(Continuare).

24. Pe carele Dzeu l'a înviat, deslégând durerile morții fiind-că nu era cu putință, ca să fie el ținut de dênسا.

Pe Isus, pe carele iudeii restignindu-l l-au omorât, Dzeu l-a înviat din morți.

25—28. Căci David zice despre dênسا: vèzut-am pe Domnul înaintea feței mele totdeauna, căci este deasupra mea, ca să nu mă clătesc. Pentru aceea s'a veselit inima mea și s'a bucurat limba mea, chiar și trupul meu se va odihni întru nădejde, căci tu nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici vei suferi pe cel cuvios al teu să vază stricăciune. Tu m'ai făcut cunoscute căile vieții, tu me vei implea de veselie cu fața ta.

Apostolul spune adunării, că învierea D-lui Christos din morți a fost prevestită de David (psalm XVI. 8. sqq.) spre care scop citează cuvintele de mai sus ale prorocului.

David a fost fiul cel mai tiner a lui Iesse din Vitleem, învingătorul lui Goliat (I. Samuil XVII.) și favoritul lui Samuil și a partidei acestuia, carele încă fiind Saul în vicață, îl alege și-l designează de rege a lui Israil (I. Samuil XVI.). Persecutat din cauza aceasta de Saul, el fuge cu o ceată de credincioși în pământul filistean, unde regele Achis îi dă spre locuință orașul Ziclag. După moartea lui Saul ocupă tronul acestuia, dar poporul israiltean întreg îl recunoasce de rege numai după uciderea lui Isboșet, fiului lui Saul. David a purtat resbele norocoase cu vecinii săi, cu Isbusiții, Armoniții, Moabiții, Edomiții și Filistenii. Dela cei dintâu a luat Iebusul, Ierusalimul din urmă, și l-a redicat la rangul de capitală a regatului, pe carele l-a adus la o mare splendoare. Din seminția lui își trage originea D-l

nostru Isus Christos. Deși David are merite necontestabile pentru întemcierea, mărirea și întărirea statului teocratic israelit, totuși nu se poate tăgădui slăbiciunea caracterului lui, în care cazul cu Urie este o adevărată peată.

29. Bărbați frați, să fie slobod a vorbi cu îndresneală cătră voi despre patriarhul David, că a și murit și s'a îngropat și mormântul lui este într noi până întru această zi.

Apostolul, ca să capteze atențiunea ascultătorilor le cere permisiunea a vorbi cătră dênسا cu francheță și spune că patriarhul David a murit și s'a îngropat sciindu-se și locul mormântului lui.

Patriarhul este căpetenia unei vițe, unui neam, așa dară bărbatul din carele un neam își trage originea. De aci se vede, că patriarh este cam tot aceea ce este „strămoșul“ la noi. David se numesce patriarh, pentru-că D-l Christos este din seminția lui.

Cuvântul acesta cu timpul a devenit un titlu de onoare dat înainte stătătorului unei corporăciuni. În biserica creștină titlul acesta s'a dat episcopilor dela Roma, Constantinopol, Alexandria, Antiochia și Ierusalim.

30. 31. Decî fiind proroci și sciind că i s'a jurat Dzeu cu jurământ că din rodul copselor lui după trup va redica pe Christos se șadă pe tronul lui. Mai nainte vezând a grăit de învierea lui Christos, că n'a lăsat sufletul lui în iad, nici trupul lui nu a vèzut stricăciune.

Lui David i-a promis Dzeu (II. Samuil VII. 12. 13.) că din seminția lui se va nasce Christos. Apostoful spune că David cunoscând această promisiune și fiind și proroc înainte a vestit învierea lui Christos, „a cărui suflet Dzen nu l-a lăsat în iad, nici a suferit ca cel cuvios să vadă stricăciune.“

Iad, în evangeliu Gheena (Mat. V. 22. 29. 30. Marcu IX. 43. 45. 47. și Luca locul paralel.) este locul osândiților, locașul sufletelor osândite. Cât

timp trupul lui Christos a fost în pământ sufletul lui a fost în iad să sloboadă sufletele dreptilor deținute acolo.

32. Pe acest Isus l-a învieat Dzeu, căruia noi toți suntem mărtori.

Petru spune adunării că Dzeu a învieat pe D-l Christos din morți și că ei, Apostolii, sunt martori oculari a învierii lui.

33. Deci înălțându-se prin dreapta lui Dzeu și luând dela Tatăl făgăduința Duhului Sânt a turnat aceasta precum voi vedeți și auziți.

Apostolul spune celor adunați, că Christos cu voia lui Dzeu s'au înălțat la ceriu și a trimis pe Duhul Sânt Apostolilor, carele, pogorindu-se preste ei, a produs starea de lucruri ce ei o admiră, adecă grăirea în limbă străine a Apostolilor.

34. 35. Căci David nu s'a suit la ceriu, ci zice însuș: Domnul a zis Domuului meu, șezi de dreapta mea până ce voi pune pe dușmanii tei așternut picioarelor tale.

Apostolul în cuvântarea sa spune celor prezenți că David nu s'a suit în ceriu, ci D-l Christos s'a suit și că cuvintele lui David din psalmul CX. 1.: Zis'a D-l D-lui meu etc. se referesc la D-l Christos.

36. Deci se scie casa lui Israil, că Dzeu pe acest Isus, pe carele voi l-ați restignit, l-a făcut Domn și Christos.

Apostolul încredințează pe iudei, că acela pe carele ei l-au restignit, adecă Isus Nazarineanul este Domn și Christos, adecă însul, promisiul Mesia, mântuitorul.

37. Eară ei auzind s'au umilit cu inima și au zis cătră Petru și cătră ceialalți Apostoli: Barbați frați! ce vom face?

După ce și-a sfirșit Ap. Petru cuvântarea, cei adunați pătrunși și convinși de cuvintele lui îl întreabă pe densusul și pe ceialalți apostoli, că ce au să facă?

38. Atunci Petru li-a zis: Pocăiți-vă și se se boteze fie-carele din voi în numele lui Isus Christos spre ertarea păcatelor și veți lua darul Duhului St.

La întrebarea din versul precedente Petru răspunde mulțimei: Să se pocăească, adecă să-l pară reu de păcatele făcute și să se rețină dela păcate, apoi să se boteze fie-carele în numele lui Isus Christos și atunci vor primi densusul darul Duhului St.

39. Că făgăduința este voaue și copiilor vostri și tuturor celor de parte, ori pe câți va chiema D-l Dzeul nostru.

Apostolul le spune mai departe că făgăduința de a primi darul Duhului St. este făcută lor și copiilor lor și tuturor oamenilor. „Și voiu turna din Duhul meu peste tot trupul“ vezi mai sus cuvintele prorocului Ioil la vers. 17—19.

40. Și cu multe alte cuvinte mărturisirea și îndemna zicând: Mântuiți-ve de acest neam înderețnic.

Apostolul produce încă și mai multe alte dovezi, pe care evangelistul Luca nu le amintesc aci, pentru de a-i convinge pe cei de față și a-i face să se lapede de înderețnicia neamului evreesc și să primească botezul în numele lui Isus Christos.

41. Atunci cei ce bucurosi au primit cuvântul s'au botezat și s'au adaus într-o zi ca la trei mi de suflete.

La sfatul și îndemnul lui Petru în ziua aceea, adecă în ziua în care s'a pogorit Duhul St. preste Apostoli, s'au botezat ca la trei mi de suflete înmulțindu-se în mod considerabil numărul învățăcelilor lui Christos.

42. Și erau stăruind în învățătura Apostolilor și în împărțirea și frângerea pâinei și în rugăciune.

Toți acești învățăceli ascultau cu stăruință învățătura Apostolilor, trăiau în relațiuni amicabile, mâncau la un loc și se rugau la un loc.

43. Și s'a făcut frică preste tot sufletul și se faceau multe minuni și semne prin Apostoli.

S'a făcut frică peste tot sufletul, adecă frica lui Dzeu, devoțiunea, a cuprins sufletul fie-căruia dintre ei, pe carea o susțineau Apostolii prin semne și minuni.

44. Și toți cei ce au crezut erau împreună și aveau toate de obște.

Toți câți au crezut în Christos și s'au botezat în numele lui erau împreună, adecă locuiau laolaltă și aveau toate de obște, adecă averile lor erau comune.

45. Și vindeau moșiile și averile lor și le împărțeau tuturor, precum fie-care avea lipsă.

Nuoi învățăceli, urmând cuvintelor D-lui dela Mateu XIX. 21.: „Mergi și-ți vinde averile tale și le dă sêracilor“, își vindeau moșiile și prețul lor îl dau Apostolilor pentru întreținerea comună și pentru facerea milosteniei.

46. Și în toate zilele stăruind cu un cuget în templu și frângând pâine din casă în casă primeau mîncarea cu bucurie și simplitatea inimii.

Învățăcelii erau în toată ziua în biserică, adecă în templul din Ierusalim și mîncarea din averile comune li se ducea din casă în casă, pe carea o primeau cu bucurie și cu inimă umilită.

47. Lăudând pe Dzeu și având har cătră tot poporul. Ear D-l adauga la biserică în toate zilele pe cei ce se mântuiau.

Învățăcelii lăudau pe Dzeu și erau iubiți de toți oamenii pentru purtarea lor cea bună. Eară Domnul da de se sporia în toate zilele numărul celor ce credeau într'ensul.

(Va urma).

Deputațiunea bisericii ortodoxe române la Maiestatea Sa.

Deputațiunea, care în 4/16. l. c. a fost primită de *Maiestatea Sa* în Timișoara, a fost compusă din următorii membri și anume

din diecesa Aradului:

Prea Sântia Sa Părintele episcop *Ioan Meșianu* cu membrii din centru: Cuv. Sa directorul seminarial Augustin Hamsea; M. O. D. Ignatiu Pap asesor consistorial și Dr. Traian Puticiu, profesor de teologie; din ppviterate: Părinții protopresviteri: Georgiu Creciunescu, Paul Miulescu și Voicu Hamsea; Petru Anca, asesor consistorial și administrator protopresviteral al Timișorii; Ioan Damsa, asesor consistorial; Aureliu Popoviciu, paroch în Chișoda; Ioan Luceța, par. în Tierneteaz; Alisandru Crăciunescu, par. în Chinez; Paul Frișcan, par. în Giroc și Nicolau Martinoviciu, par. în Topoloveți.

Din diecesa Caransebeșului:

Prea Sântia Sa Părintele episcop *Nicolae Popea* cu membrii din centru: P. Cuv. Sa Părintele protosințel Filaret Musta și Dr. Traian Badescu, secretariu consistorial; din ppviterate: Părinții protopresviteri: Alisandru Ioanoviciu, ppviterul Buziașului; Ioan Popoviciu, ppviterul Vârșetului; Filip Adam, ppviterul Bisericii-Albe; Trifon Miclea, ppviterul Panciovii; Dr. Georgiu Popoviciu, ppviterul Logojuului; administratorii ppviterali: Alisandru Popoviciu al Orăviții și Aureliu Drăgan al Ciacovii; parochii: Ioan Cocora, asesor consistorial și paroch în Solcița; Antoniu Popoviciu, paroch în Nicolinți; Paul Iancu, par. în Obad și Sofroniu Nediciu, par. în Biserica-Albă.

O călătorie în satele românesce din Istria,

de

Teodor T. Burada.

(Urmare.)

Obiceiul acesta înseamnă, că mireasa are să fie eco-noamă bună.

După aceea mireasa își ia florile ce le avea pe cap și se pun cu toții la masă.

La înmormântări. Când omul este în agonie și aproape a-și da sufletul i-se pune în mână o luminare de ceară, ear părinții și neamurile cele mai de aproape îi închid ochii.

După aceea se gătesce spre îngropare, i-se taie părul și se rade, se îmbracă cu straietele cele mai bune și se pune întins pe masă cu picioarele spre ușă, care după ei înseamnă, că mortul e gata de plecare.

Peste corpul întreg afară de față i-se pune o pânză albă.

Pe fetele moarte le îmbracă cu straiete albe și pe cap li-se pune o *cunună de chite* (flori) artificiale sau de

câmp și *cordele roșii*, în mână li-se pune un buchet de flori.

La bărbați li-se pune pe cap comanacul, în picioare călțunii albi fără opinci.

În timpul cât stă mortul în casă nu se face foc, nici bucate, nici nu se lucrează. Prietenii și vecinii aduc de mâncare în casa unde se află mortul.

Când este a se duce mortul la groapă, copiii și neamurile îl sărută pe buze sau pe obraz.

În tot timpul cât se duce mortul la cimiteriu, neamurile lui și femeile merg după el plângând și bocindu-se, spunând cu glas tare faptele cele bune ale răposatului.

Mortul în satele din Vlașia se îngroapă adese-oră fără sicriu, se învălesce numai cu pânza, cu care a fost acoperit, și așa se pune în groapă.

Nu este ertat a se îngropa mortul având pe el obiecte de aur, precum inele, cercei, brățele; numai acela care a fost însurat se îngroapă câte odată cu inelul de logodnă, dacă neamurile cer aceasta.

Când se pune mortul în groapă, toți cei de față iau pământ cu mâna și aruncă asupra lui zicând: *cale bură, Domnul cu tire.*

Toți cei-ce au fost de față la înmormântare întorcându-se acasă se spală pe mâni.

După îngropăciune se face masă pentru sufletul mortului, de obicei mesenilor li-se dă de merindat *ove, caș, carne și păre.*

La ciocli și la cei-ce au dus mortul la groapă li-se dă *păre și penezi* (parale).

Un timp de *trei* zile dela îngroparea mortului, se pune în locul unde a murit mortul un taler cu două bucățele de pâne, un păhar cu apă și o candelă aprinsă; aceasta pentru ca să aibă mortul ce mânca, fiindcă se crede, că sufletul lui rătăcesce timp de trei zile prin toate părțile, până-ce se duce de pe lumea aceasta.

La 8 și la 40 de zile se dă de pomână pâne și bani pentru sufletul răposatului.

Un an de zile se poartă doliu, femeile îmbracă straiete negre, ear bărbații pun la gât o batistă neagră.

Dăm aici și două bocete, care le spun femeile, când se duce mortul la groapă.

Cu mare greutate am putut să fac să mi-se spună, căci se crede, că nu-i bine, când se repetă asemenea cuvinte, fiindcă se poate pricinui moartea cuiva.

Eată-le:

Mama me, ce va fi de mire,
Cire va mie da păre,
Cotro voi mere?
Vechi¹⁾ n'am nici ur²⁾ în lume,
Cire va mire acmice³⁾ cavta?
Cotro vo io cu mire obărni⁴⁾
Io sãm finită că n'am tire,
Nigder⁵⁾ nu te voi vede,
Sirotita⁶⁾ io, ce va fi de mire,
Cire me-ar pute juta!
Brizna⁷⁾ me filia,
Că așa tineră⁸⁾ murit,
Tujna⁹⁾ sirota io după tire,

Betără¹⁰⁾ ce voi face,
Că nu te voi vechi vede
Io sãm sirota
N'am nici br în lume
Neco Domnul.
Nu va ma cire purta apă
Ce voi acmu face.
Cire me-ar juta

Danțurile.

Danțurile Românilor din Istria sânt următoarele: *Columbaro*, care e ca și hora noastră. Se prind de mână atât bărbații, cât și femeile și fac un cerc închis; pasurile sânt fără ordine, săriturile fără nici o simetrie și cadență.

Sub picioare. Se joacă câte doi, un bărbat și o femeie sau doi bărbați, sau două femei la un loc, care se țin de brâu.

Și în acest joc pasurile sânt fără simetrie și fără cadență, trupul de ordinariu e țăpân și numai picioarele se mișcă bătând în pământ cu putere.

Uitându-te la aceste jocuri vezi, că sânt într'o stare cu totul primitivă și barbară.

Instrumentele de muzică.

Instrumentele de muzică, din care se cântă la danțurile și petrecerile Românilor istrieni, sânt:

Foalele, care nu este decât cimpoiul nostru, pe care-l cunoaștem cu toții; fluierul cimpoiului pe unde se cântă e dublu (gemănat) și are șese borte la partea dreaptă și trei la partea stângă. Acest fluier gemănat făcut dintr-o singură bucută se numește *mişnițele*. Tevea pe unde se suflă ca să se umfle foalele se numește *gârliciu* și la unele e făcut din os.

Supelele, care au forma unui oboe, sânt de două feluri, mari și mici.

Cele mai mari au o lungime de 70 centimetri, unele sânt și mai lungi chiar, ele au mai totdeauna șese borte pe unde se cântă.

Cele mici au o lungime de cincizeci centimetri; prelungă cele șese borte ce au, ca și supelele mari, mai sânt încă alte două mai mici în josul acelor.

Îmbucătura (embouchure) e aceeași ca și la oboe, e făcută din papură și se numește *pisca*.

La locuitorii din munții Ciei, în comuna Jesane, nu se află supelele, ele sânt înlocuite prin un alt instrument numit *surle*, care nu e altceva, decât *fluierul gemănat* (geminae tibiae), numit așa de locuitorii noștri din Vrancea, unde se și cântă cu el.

Lungimea surlei e de 33 centimetri sau și mai mult, pe țevea dreaptă sânt patru borte, ear pe cea stângă numai trei. În dosul țevii drepte se mai află o bortă, care vine în dreptul bortei a patra.

Alte instrumente de muzică afară de aceste nu am văzut la locuitorii români din Istria.*).

(Va urma.)

1) Mai mult, 2) unul, 3) acum, 4) îndrepta, 5) de acum înainte, 6) sërmana, 7) intristata, 8) fină, 9) umilită, 10) bătrână.

*) Toate aceste instrumente de muzică cumpărate de mine dela însuși muzicanții români prin satele istriene, pe unde am călătorit, le-am dăruit muzeului de anticități din București spre a se completa colecțiunea mea de instrumente muzicale adunate din alte țări locuite de Români și dăruite mai înainte muzeului.

Adunarea generală

a „Reuniunii învătătorilor din diecesa Caransebeșului“,
in Biserica-Albă, la 29. și 30. August a. c.

Conform programei publicate în Nr. 34. al „Foaiței Diecesane“, Mercuri în 28. August (9. Sept.) au sosit cu trenul de dimineața, dela aneaz și mai cu seamă cu trenul de seară la Biserica-Albă învătătorii și alți membri ai reuniunii, fiind întâmpinați la gară de comitetul arangiatoriu și de căpitanul orășenesc.

Cu trenul de seară au sosit și funcționarii reuniunii cu reprezentantul consistorial *Ioan Ionașiu*, asesor consistorial ordinariu, și au fost cu toții conduși în spațioasa și frumoasa sală dela „Burg“, unde-i accepta corul vocal român în frunte cu demnul seu președinte d-l *Ioan M. Roșu*, cu harnicul preot *Sofroniu Nediciu* și cu toți învătătorii sosiți mai înainte. Aci se făcu întâmpinarea solemnă prin d-l Ioan M. Roșu și prin numitul preot, intonând corul „motto“ și alte cântece cu care ne-a desfătat în această seară de cunoștință. La acestea a răspuns cu cuvinte alese simpatice notariu prim al reuniunii d-l I. Marcu.

A doua zi, ziua adunării, comitetul reuniunii a ținut ședință la 8 oare dimineața, în carea s'a cetit raportul general compus de neobositul notariu prim al reuniunii d-l I. Marcu. Acest voluminos raport, care dă o vie icoană despre starea reuniunii, despre activitatea comitetului și a despărțimentelor, face toată onoarea d-lui notariu și a fost primit cu mulțămintă; s'a statorit apoi preliminarul bugetului și s'au mai rezolvit și alte obiecte.

La 9 oare s'a ținut în biserica noastră s. liturgie și chemarea S. Spirit la care au asistat toți membrii reuniunii, celebrând P. O. D. protopresviter tractual *Filip Adam* asistat de on. preoți Iosif Tămășel din Vrană și Martin Șlic din Strajă.

La 11 oare membrii reuniunii, ca la 130 se adunară în sala dela „Burg“ și în absența d-lui președinte Stefan Velovan, împedecat din motive sanitare, deschide adunarea dl vicepreședinte *Martin Tapu* prin o cuvântare scurtă dar foarte aleasă, aducând la cunoștință adunării generale că ven. Consistoriu a trimis de reprezentant consistorial pe dl *Ioan Ionașiu*.

Dup'aceasta dl avocat I. M. Roșu salută adunarea în numele Românilor din Biserica-Albă cu o cuvântare strălucită în carea tractă foarte nimerit chemarea învătătorilor.

Urmă dl Ioan Ionașiu, carele salută adunarea în numele Consistoriului.

Se ceti apoi raportul general al comitetului, carele a fost ascultat cu viu interes și a satisfăcut pe deplin adunarea, s'a predat apoi unei comisiuni constituitoare din membrii: I. Ionașiu, D. Novac, I. Simu, V. Ciuta și I. Miclea.

Raportul cassariului deasemenea cetindu-se se predece comisiei financiare denumită în persoanele membrilor: I. Capețiu, Tr. Hențu, Petru Borcan, Achim Miloia și Tr. Lazar și în fine

Raportul bibliotecariului s'a predat după cetire comisiei compuse din membrii: S. Liuba, I. Constantinovicu, Mat. Milencovicu, Ana Lazarovicu și Marta Diaconovicu.

La propunerea biroului adunarea întră vii aplase votează unanim următorul telegram: „Preasânției Sale dlui Episcop Nicolae Popea. Adunarea generală a reuniunii învățătorilor exprimă profunda sa venerațiune și devotare marelui și nobilului seu Arhiepiscop și inspector suprem, urându-i viață pacinică și îndelungată pentru salutea poporului român.“

Se dă apoi cetire adresei de felicitare a reuniunii surorii din tractul Timișoarei semnată de președintele Paul Rotariu și notariul aceleia, care se ia la plăcuta cunoștință.

Fiind acum timpul înaintat ședința primă se încheie, anunțându-se cea următoare pe după-meezi la 3 oare și punându-se la ordinea zilei ținerea disertațiilor.

(Va urma.)

Instrucțiune practică / Centra

despre purtarea socoților și administrarea averilor bisericești,

de TRAIAN BARZU.

Socoata.

Observări:

Socoata este o dare de sumă a manipulanților averii în acea privință, că cum au chivernisit dășii averea fondului bisericii în decursul anului, peste care se dă socioata.

Însuși din această mențiune a socotelei urmează, că ea trebuie să întruacească următoarele însușiri:

1. Socoata trebuie să ne arete în modul cel mai clar și ușor de înțeles, că oare ținutu-s'au manipulanții averii strins de preliminariul fondului bisericii compus prin stăpânul averii bisericești, adică prin comuna bisericească și aprobat prin Consistoriul diecesan.

De aceea o socioată bună trebuie ca atât la activele cât și la pasivele bisericii să ne arete lămurit, că ce sume s'au fost prelininat, și că ce sume au intrat, respective eșit de faptă.

2. Mai departe socioata trebuie să ne deie o icoană fidelă despre întreaga stare a averii în bani a bisericii. De aceea socioata trebuie să conțină tot ce biserica are să pretindă dela alții, precum și ceea-ce alții au să pretindă dela biserica. Căci averea curată a fondului bisericii numai așa se poate cunoaște, dacă pretenșiunile se aseamănă cu datorile bisericii.

3. Socoata trebuie să ne mai arete și aceea, că față de anul trecut crescut-au sau scăzut-au averea bisericii.

Dreptacea socioata, atât la despărțământul activelor, cât și la al pasivelor, are să ne înfățișeze separat ceea-ce au rămas din anul trecut, de ceea-ce au crescut în decursul anului, peste care se dă socioata.

4. Fiind-că socioata este o dare de sumă despre aceea, că cum sau manipulat în decursul anului cu averea bisericii, de aceea ea trebuie să se poată controla respective revida cu ușurință, adică eventualele greșeli să se poată descoperi fără a fi siliți a face multe cercetări și probe. În modelul de socioată din instrucțiunea de față

s'a satisfăcut acestei recerinți prin aceea, că activele și pasivele vechi rămase din anul trecut, în socioata anului curent s'au petrecut separat prin ce apoi revizorul de socioți numai de cât se poate convinge despre aceea, că petrecutu-s'au ori nu întreaga avere a fondului bisericii rămasă cu finea anului trecut în socioata anului curent. Cu socioată, care nu ține cont de ușurința controlului și pe lângă aceasta mai e și defectuoasă, sîntem ca și cu omul atăcat de morburii interne. Vedem că el din zi ce merge dă înderpț și se uscă pe picioare, dar nu putem să știm că unde zace rădăcina reului spre a putea lua măsuri pentru delămurarea lui, căci diagnosa astorfellu de morburii o pot face numai medicii cu multă experiență. Până atunci cu o socioată, care e ușoară de controlat, dacă s'au și ivit în ea necerări defecte, acestea le putem constata numai de cât, căci aceste defecte însăși socioata le tradează, întocmai precum aceasta se întâmplă la morburile esterne ale omului, pe care însuși corpal atins de boală le scoate la lumina zilei și așa le și putem cunoaște numai de cât.

5. Din câte socotele bisericești m'au venit la mână, nici într'una n'am văzut realizat acest principiu și știu din experiență, că ce pagube mari provin din această cauză în averile bisericești.

Protoptesviterii însărcinați cu revisiunea, precum și oficianții dela Consistorii, însărcinați cu supra revisiunea de socotele bisericești, cum bine se știe, sînt atât de însărcinați și cu alte agende, încât pelângă toată bunăvoința nu pot să-și iee timpul ce se recere pentru ca să constateze cu deamăruntul defectele ce eventual pot să ocure într'o socioată compusă după un formulariu, care deloc nu ține seamă de aceea, că socioata să se poată controla cu ușurință. De aci vine apoi, că de regulă atât revisiunea, cât și supravisiunea e superficială, e ca și un ciur rar, prin care spre paguba averilor bisericești, se pot strecura mai multe greșeli.

Mai ales această împrejurare m'au și îndemnat ca însu-mi să compun formulariile de socioți bisericești, ale căror modele se află în această instrucțiune, în care formularii se ține cont de recerintele revisiunii, precum aceasta s'au demonstrat la probele dela pag. care le facem spre a constata ori de e bună sau rea socioata.

Sînt convins, că aceste formularii pot face un serviciu bun tuturor aceloră, cari se ocupă cu revisiunii și supravisiunii de socotele bisericești, deoarece cu aceste formulare revisiunea se poate face cu toată precisiunea, fără ca revizorii să fie siliți a pierde timp mult. Prin urmare aceste formulare de socioți pot contribui în o măsură oare-care și la prosperarea averilor noastre bisericești.

Despre unele schimbări ce se petrec în decursul anului în averea bisericii.

I. Activele.

628 fl. — cr.
1950 " — "
345 " — "
45 " — "
200 " — "
— " — "
900 " — "
— " — "
104 " — "
— " — "
— " — "

1. Bani gata
2. Capit. în obligațiuni la privați.
3. Interese restante.
4. Spese de proces s. a. anticipate.
5. Capital în obligațiuni de stat.
6. Interese după acest capital rest.
7. Capital în casse de păstrare.
8. Interese după acest capital.
9. Pretensiuni la dat. fără oblig.
10. Tasurile.
11. Din vinderea luminilor.

Fig. I.

1. Se presupunem că lada (cassa) bisericii în care se păstrează averea fondului e provăzută cu atâtea despărțeminte sau lădițe, câte soiuri de active are fondul bisericii și că fie-care soi de active se depune în lădița, care poartă aceeași numire.

Se observează aci, că în realitate nu lada, ci protocolul principal și socolă bisericii sunt provăzute cu mai multe despărțăminte, având pentru fiecare soi de intrate despărțământ deosebit.

Activele bisericii așezate fiind într'o astfelu de ladă, cu finea anului 1889 ni se vor înfățișa precum arată figura I. Ear cu finea anului 1890 activele fondului bisericii ni se vor înfățișa astfelu, precum arată figura II-a.

45 fl. 98 cr.	1. Bani gata.
1900 " — "	2. Capital în oblig. la privați.
92 " — "	3. Interese după acest capital.
20 " — "	4. Spese de proces ș. a. anticip.
200 " — "	5. Capital în oblig. de stat.
— " — "	6. Interese după acest capital.
618 " — "	7. Capital în casse de păstrare.
— " — "	8. Interese după acest capital.
48 " — "	9. Pretensiuni la dat. fără oblig.
— " — "	10. Tasurile.
— " — "	11. Din vinderea luminilor.

Fig. II.

Asemănând acum laolaltă figura I cu a II-a. numai decât putem vedea, că în activele fondului din unele lădițe s'au petrecut schimbări mari în decurs de un an.

Să vedem acum în ce chip se întâmplă aceste schimbări!

2. Petru Babeu au rămas datoriu bisericii pe obligațiune încă din anul trecut cu un capital de 100 fl.; deci această sumă la finea anului 1889 se află în lădița Nr. 2, numită *capitalul în obligațiuni la privați*, precum arată figura III-a.

100 fl.	Nr. 1. Bani gata.
	" 2. Capital în obligațiuni la priv.
	" 3. Interese după acest capital.
	" 4. Spese de proces ș. a. anticip.
	" 5. Capital în oblig. de stat.
	" 6. Interese după acest capital.
	" 7. Capital în casse de păstrare.
	" 8. Interese după acest capital.
	" 9. Pretensiuni la dat. fără oblig.
	" 10. Tasurile.
	" 11. Din vinderea luminilor.

Fig. III.

3. Petru Babeu în 7 Iunie 1890 solvesce în bani gata suma de 100 fl. cu care densusul până aci au datorat în capital pe obligațiune.

Suma aceasta de 100 fl. la 7 Iunie 1890 iese din lădița Nr. 2 și intră în lădița Nr. 1, deci ea ni se va înfățișa, precum arată figura IV.

100 fl.	Nr. 1. Bani gata.
	" 2. Capital în oblig. la privați.
	" 3. Interese după acest capital.
	" 4. Spese de proces ș. a. anticip.
	" 5. Capital în oblig. de stat.
	" 6. Interese după acest capital.
	" 7. Capital în casse de păstrare.
	" 8. Interese după acest capital.
	" 9. Pretensiuni la dat. fără oblig.
	" 10. Tasurile.
	" 11. Din vinderea luminilor.

Fig. IV.

4. Suma de 100 fl. ce au solvit-o în bani gata Petru Babeu din datoria lui pe obligațiune, în 8 Iunie 1890 se depune spre fructificare la institutul de credit și de economii „Logojană“; deci suma aceasta de 100 fl. iese din lădița Nr. 1. și intră în lădița Nr. 7. Deci ea ni-se înfățișază la 8 Iunie astfelu precum arată figura a V-a.

	Nr. 1. Bani gata.
	" 2. Capital în oblig. la privați.
	" 3. Interese după acest capital.
	" 4. Spese de proces ș. a. anticip.
	" 5. Capital în oblig. de stat.
	" 6. Interese după acest capital.
100 fl.	" 7. Capital în casse de păstrare.
	" 8. Interese după acest capital.
	" 9. Pretensiuni la dat. fără oblig.
	" 10. Tasurile.
	" 11. Din vinderea luminilor.

Fig. V.

(Va urma).

Varietăți.

Estras din regulamentul afacerilor interne congresuale. §. 5. Constituindu-se biroul interinal, deputații la apel nominal își prezintă credenționalele la biroul congresual, despre cari se ia în special notiță la protocol.

Credenționalele se pot presenta sau în persoană sau prin alt deputat sau pe calea postală.

§. 23. Toți deputații aleși sunt datorii a se înfățișa pe ziua deschiderii congresului, sau în casuri grave de împedecare, a-și justifica în scris absentarea; peste tot ei sunt datorii a participa punctual la ședințele și lucrările congresului, a primi alegerile, și a împlini misiunile căzute asupra lor, dela cari numai congresul îi poate dispensa.

§. 24. Deputații, cari nici nu-și legitimează absența cu probe demne de crezământ, nici nu se înfățișază la congres în decurs de cinci zile dela deschiderea lui, se

privesc a-și fi depus mandatul, și se dispun alegeri noi în sensul §-lui 15.

§. 59. speșele de călătorie se compută numai în proporțiunea, cum stau zilele de prezență cătră întreagă durata congresului.

Consistoriul mitropolitan este convocat la ședința plenară și în senate particulare pe Joi în 26. Septemvrie (8. Octomvrie) 1891 la 10 oare înainte de amezăzi.

Alegerea de protopresviter în Oravița. Lună în 9/21. l. c. sinodul protopresviteral din Oravița a ales de protopresviter al tractului Oraviții cu unanimitate pe Părintele administrator *Alisandru Popoviciu*.

Sânțirea bisericii române greco-orientale din Comloș și a flamurei Reuniunii rom. gr. or. de cântări de acolo se va efectui în Dumineca din 15/27. Septemvrie 1891; conform următorului *Program*: În 14/26. Septemvrie a. c. 1. La 12^{1/2} oare din zi întâmpinarea Prea Sânției Sale D-lui Episcop *Ioan Meșianu*, la gara din Jâmbolea. 2. La oarele 4 p. m. oficierea însêratului. În 15/27. Septemvrie a. c. 3. La oara 6 a. m. salutarea zilei festive prin 12 detunături de treascuri. 4. La oara 9 a. m. oficierea s. liturgii de Prea S. Sa, precum și sânțirea bisericii și a flamurei reuniunii. 5. Seara la oara 8 *Concert* în sala otelului mare, arangiat de corurile întrunite din Sân-Nicolaul-Mare, Iezvin și B.-Comloș. Prețul de persoană: locul I. 1 fl. loc. II. 60 cr. În paușă corul din Iezvin va juca jocurile naționale „Călușeriul și Bătuta”. Cu musică va servi renumitul Ilie Munteanu din Ciacova.

Alegerea de protopop în tractul Timișorii. Cuvioșia Sa Părintele protosincol, Ioan Goldiș, în calitate de comisarîu consistorial, a convocat sinodul protopresviteral pentru alegerea de protopresviter al Timișorii, pe ziua de 25 Septemvrie vechiu (7 Octomvrie nou) a. c. în biserica română gr. or. din Fabricul Timișorii.

Sânțirea școlii române gr. or. din Valea-Boului. Comuna noastră bisericească din Valea-Boului cu ajutoriul lui Dzeu a isbutit de a cumpêra o casă privată și a o adapta pentru școală; eară Lună în 9 l. c. sânțindu-se acest edeficiu s'a predat destinăciunii se. Actul sânțirii s'a îndeplinit, după s. liturgie, prin P. O. D. protopresviter tractual *Andrei Ghidiu*, carele la fine ținu o cuvântare ocașională aleasă. Tot așa cuvântă și asesorul consistorial ordinarîu d-l *Iuon Ionașiu*, carele deasemenea venise spre a participa la festivitaea sânțirii. Fiind în această zi în Valea-Boului totdeodată și ruga dela s. Mărie-Mică, atât la liturgie în biserică cât și la actul sânțirii în școală au luat parte mult popor precum și numêroși și aleși oaspeți din comunele vecine.

La s. liturgie și la sânțirea școlii cântările îndatinate le-a executat corul vocal mixt, condus de învățatoriul George Raduloviciu. Acest cor, deși tiner încă, promite a deveni unul dintre cele mai bune coruri populare, și de acuma încă face onoare comunei și acelor demni bărbați, cari au contribuit la înființarea lui.

Aceasta frumoasă sêrbătoare s'a încheiat cu un prânz dat în noaua școală, la care au fost invitați oaspeții și

frunțașii comunei. Poftim ca Dzeu să binecuvinte stăruințele poporului nostru din Valea-Boului!

Necrolog. Familia mult stimată *Roșiu* din Biserica-Albă a suferit o lovitură dureroasă; fiul ei *Corneliu* a rēposat Sâmbătă în 7/18 l. c. în frageda etate de 6 ani; întristata familie dă următoriu anunț funebru: „Cu inima înfrântă și plină de durere, anunțăm perderea scumpului nostru fiu *Corneliu M. Roșiu* carele după un morb îndelugat și după grele suferințe, în etate de 6 ani, a rēposat în 19 Septemvre cal. n. a. c. la 4 oare ante meridiane. Rēmășițele scumpului nostru fiu se vor înmormenta după ritul gr. or. în 20 Srptemvrie cal. n. a. c. după amezăzi la 4 oare. Fie-î țêrina ușoră și memoria binecuvântată! Biserica-Albă, în 19. Septemvrie 1891. *Familia Roșiu.*”

Românii din Bocșa la Timișoara. Cetim în „Luminătoriul” din Timișoara, că la 10. Septemvrie Românii din Bocșa și din împregiurime, aproape la 900 persoane, au mers la Timișoara cu tren separat și cu musica proprie de au vizitat espoșia de acolo, sub conducerea d-lor Blajovan, Panaiot, Dr. Borlovan, Dr. Oprea, A. Diacon, Maxim Popoviciu și I. Velovan. Frumosul port național a atras atențiunea tuturor. Dup' amezăzi tinerimea a jucat, ear corul a cântat. Seara la 9 oare toți s'au întors acasă.

Învêțărori calificați în diecesa Aradului. La examenul de calificație învățătorească ținut în zilele trecute înaintea comisiunei consistoriului eparchial din Arad s'au dechiarat de apți pentru cariera învățătorească următorii absolvenți de pedagogie și anume: Constantin Floruțiu, Gavriil Dudulescu, Ioan Caba, Damaschin Medrea, Aureliu Mioc, Vasiliu Jianu, Gavril Lepa, Efreim Moldovan, Vasiliu Zabu, Corneliu Ghilezan, Meletie Suci, Teodor Sebeșianu și Petru Arșiciu.

Bibliografie

Curs practic de aritmetică pentru școlaele populare române întocmit de profesorul *Arseniu Vlaicu*.

Partea I. Deprinderi practice cu numerii dela 1—20 și dela 1—100 pentru anul I. și II. de școală. 60 de pag. Prețul 22 cr.

Partea II. Deprinderi practice cu numerii dela 1—1000 și în cerc nemărginit, pentru anul III. și IV. de școală 67 de pag. Prețul 25 cr.

Istoria universală pentru clasele secundare de *Vasile Goldiș*, profesor. Volumul I. Evul vechiu. *Cu mai multe ilustrațiuni.* 136 de pag. Prețul 1 fl.

Memoriile lui Moltke: Istoria resboiului franco-german din 1870/71. se tipăresce într'un volum 8° în tipografia *Luis* din București, și va consta 3 lei (1 fl. 50 cr.) plus 50 bani (25 cr.) un plan de resboiu.

Deoarece această traducere se tipăresce numai în 500 de esemplare, se primesc abonamente la administrația ziuariului „Timpul”, Calea Victoriei, Nr. 43. — Prețul cărții se plătesce la primirea ei.

Editura Librăriei NICOLAE I. CIURCU, Braşov.

Cărţi şcolastice

pentru şcolile populare **aprobate** de Înaltul Ministeriu reg. ung. prin ordinaţine ministerială, parte de Veneratul Consistoriu Archidiecesan din Sibiu, de Veneratul Consistoriu diecesan din Caransebeş şi de „Reuniunea învăţătorilor români din diecesa Aradului şi ţinutul Selagiului:

- Abecedar** sau **ântăia carte de cetire**, întocmit de *Mai mulţi prictini ai şcolilor*. Ediţia II. legat . 20 cr.
A doua carte de cetire pentru anul al II. (s. III.) de şcoală; întocmită de „*Mai mulţi prictini ai şcolilor*“ Ediţia II. legat 28 cr.
Abecedar sau **Antăia carte de cetire şi scriere**, pentru **Învăţarea limbei magiare** de *Francisc Kócs*, inspector şcolăru şi consilieriu reg. şi *Ioan Darius* învăţătoriu. Preţul legat . 20 cr.
Darius I., Elemente de Fizică, cu mai multe figuri. Preţul legat 30 cr.
 — **Geografia patriei** şi **Elemente din Geografia universală**. Cu 36 figuri împreună cu mapa Ungariei. Ediţie nouă, Preţul legat 35 cr. broş. 20 cr.
 — **Istoria patriei** şi **Elemente de istoria universală** tractată după metoda biografic. Cu portrete. Ediţia II. Preţul legat 25 cr. broş. 20 cr.
Georgescu I. Curs practic de economie, cuprinzând noţiuni despre: **Grădinărit, economia câmpului, vierii, cultura pădurilor, creşterea vitelor, stupărit şi cultivarea vermicilor de mătase**, pentru şcolile populare. Ediţia II. cu 50 figuri 25 cr.
 * **Ilasievici Ipol., Curs metodice de Istoria naturală**. Ediţia II. cu ilustraţiuni 30 cr.
Pop Maxim, prof. Manual de gramatica limbei române pentru şcolile populare în trei cursuri. Ediţia II. revizuită. Preţul legat 30 cr.
Darius I., Gramatica limbei româneşti. Cursul I. Ediţia II. Preţul 25 cr.
 * **Popea I., Religiunea creştină**, pentru şcolile primare. Ediţia VI. 12 cr.

NB. Aceste cărţi şcolastice se pot folosi de cărră domnii învăţători în toate şcolile populare din patrie, fără de nici o responsabilitate, fiind aprobate de Înaltul Ministeriu şi fiind totodată bune şi ieftine.

Acum de curând au apărut:

- * **Istoria biblică a vechiului şi noului testament** în versuri, ilustr. cu 108 icoane frumoase. Preţul 12 cr.
Istoria Biblică a vechiului şi noului testament, întocmită mai ales pentru tinerimea din şcolile populare române de *George Ludu* preot şi *Ioan Darius* învăţătoriu, ilustrată cu mai multe icoane. Preţul 30 cr.
Antăia carte de cetire cu deprinderi şi reguli gramaticale pentru **învăţarea Limbei germane** în şcolile populare rom. întocmită de *I. Dorcă*, director şi inv. Preţul leg. . 25 cr.

A eşit de sub tipariu:

- Curs practic de Aritmetică** pentru şcolile populare în trei părţi, pentru şase ani de şcoală, întocmit de *Prof. Arseniu Vlaicu*.
Carte lucrată pe baza celor mai bune manuale şi principii pedagogice moderne, întocmită după un sistem nou cu ilustraţiuni intuitive.
CARTEA POPORULUI: Carte de cetire compusă pentru anii din urmă ai şcolii primare, pentru şcolile de repetiţie, şcolile civile etc. de *Ioan Pop-Reteganul*.
Istoria Universală pentru gimnasil, şcolile reale, preparandii, şcolile civile cu mai multe ilustraţiuni, Vol. I. Evul vechiu, de *Prof. V. Goldiş*. Preţul fl. 1

Sub tipariu este:

- Gramatica română**, pentru şcolile populare: Partea I. „**Etimologian**“, de *P. M. Liuba*, inv. Aceste cărţi se află de vânzare în principalele Librării.

Cu deosebită stimă

Nicolae I. Ciurcu.

* Aprobate şi de N. Consistoriu din Caransebeş.

